

එක්සත් ජනපදයේ වර්ධනය හා විරැකියා දැන්ත, අඛණ්ඩව සිදුවන ආර්ථික බිඳ වැටීම සලකුනු කරයි

US growth and jobs figures point to continuing economic breakdown

2013 අගෝස්තු 06

එක්සත් ජනපදයේ ආර්ථික වර්ධනය සමඟ බැඳුනු ඇලුත්ම සේවා නියුක්ති සංඛ්‍යා ලේඛන පෙන්වුම් කරන්නේ, ලේඛන් බුද්‍රස් ආයෝජන බැංකුව බිඳ වැටීමෙන් පසුව වසර පහක් තරම් කාලයකට පෙර ආරම්භවූ ආර්ථික කඩා වැටීම අඛණ්ඩව ගැඹුරු වන බවයි.

එක්සත් ජනපද ආර්ථිකය 2013 දෙවන කාර්තුව තුළ වර්ධනය වී ඇත්තේ වාර්ෂික අනුපාතයකට අනුව යන්තම් සියයට 1.7න් පමණි. ජුලි මාසයේ ඇලුතින් ගුම බලකායට එකතුවේ ඇත්තේ 162,000ක්. එය සිව් මසක කාලයක් තුළ වාර්තාවූ තරක ම ප්‍රතිපලයයි. මෙයින් ද වැඩි කොටස අඩු වැශුප් හා තාවකාලික රැකියා වන අතර සේවා නියුක්තිය ප්‍රසාරනය කිරීම සඳහා අවශ්‍ය තරමට වඩා බෙහෙවින් අඩු රැකියා ප්‍රමානයකි. පසුගිය සිව් මාසය තුළ තාවකාලික රැකියා වර්ධන අනුපාතය, පුරුන කාලීන රැකියා වර්ධන අනුපාතය මෙන් සිව් ගුනයක් තරම් විය.

දෙවන කාර්තුවේ දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය පෙන්වුම් කළ ප්‍රතිපලය 'රක්තහිනා'යයි සලකනු ලැබේ. ඒ සමඟ බැඳී පලමු කාර්තුවේ සංඛ්‍යා පහත හේලීමක් වාර්තාවූ අතර එය පොදුවේ සලකනු ලැබුවේ "බලාපොරොත්තු වූවාට වඩා හොඳ" ප්‍රතිපලයක් ලෙසය. මක්නිසා ද යන් අපේක්ෂා කර තිබුන් සියයට 1.0ටත් අඩු වර්ධන වෙයයක් නිසාය. එසේම දෙවන කාර්තුවේ උද්වේගකර නොවූ ප්‍රතිපලය පවා තිරසාර නොවන බවට සලකනු දක්නට ලැබේ. ටෝල් ස්ට්‍රේට් පර්නලය වාර්තා කළේ, "කාර්තුවේ වර්ධනයෙන් සියයට 24කටත් වඩා අත්කර ගත්තේ, තොග ගනනය ඉහළ නැංවීමෙනි. එම තත්ත්වය යළින් ඇතිවිය නොහැකි අතර සංඛ්‍යා සංශෝධනය කිරීමේ ද අහෝසි වීමට පවා ඉඩ ඇත" යනුවෙනි.

පසුගිය කාර්තු තුන ඇතුළත එක්සත් ජනපද ආර්ථිකය වර්ධනයට ඇත්තේ වාර්ෂික අනුපාතයකින් ගත් කළ සියයට 0.96කින් ය. මෙය මොමා පාලනය කියාපාන ආර්ථික "ප්‍රකාන්තියක්" සිදුවෙමින් තිබේය යන්නට කනේ පහරකි. එක්සත් ජනපද ආර්ථිකයට අත්කරගත හැකිව ඇත්තේ ප්‍රාග්ධන් දෙවන ලේඛ යුද්ධ අවධියේ වර්ධන අනුපාතයයෙන් හයෙන් එකක් පමනක් වීමේ කාරනය ඇගුවුම් කරන්නේ, ඇමරිකානු ආර්ථිකය තුළ ගැඹුරු ව්‍යුහාත්මක වෙනස්කම් සිදුව ඇති බවත්, පුරුවයෙන් පැවති වර්ධන අනුපාතයට සම්පූර්ණ පවා යළින් දැකගත නොහැකිවන බවත්ය.

මෙම වෙනස්කම් සමහරක් ජුලි 24දා පළවු ගිණැන්ෂල් වයිමිස් පත්‍රයේ ඉස්මතු කර දක්වා තිබුනි. "සංගත ආයෝජන-අද්දුත අපසරනයක්" යන හිසින් පළවු ලිපියෙන්, ලාභ මට්ටම් හා ආයෝජන අනුපාතය අතර විසංන්ධීවීම එන්ට එන්ටම වැඩිවෙමින් තිබෙන බව පෙන්වාදී තිබුනි. මෙය තීරණාත්මකය. මක්නිසා ද යන්, අවසාන විග්‍රහයේදී ආයෝජන, එනම් නිෂ්පාදනය ඉහළ නැංවීම සඳහා නව කම්හල් හා මෙවලම් මිලට ගැනීම හා ඇලුතෙන් කම්කරුවන් බැඳුවා ගැනීම, ධනේශ්වර ආර්ථික ප්‍රසාරනයේ මූලික ගාමකය වන බැඳුනි.

1980 ගනන් වන තෙක්ම ලාභ හා යුද්ධ ආයෝජන එකිනෙක ප්‍රාග්ධන ගියේය. දෙඳාංගයම දදේනී සියයට 9ක් තරම් නියෝජනය කළේය. එහෙත් ඉන් පසුව සංඛ්‍යා අපසරනය වීමට පටන් ගත් අතර 2009න් පසුව පරතරය සැලකිය යුතු තරම් ප්‍රුල්ල්වී ඇති බව ද එය සඳහන් කරයි.

බුදු ගෙවීමට පෙර සංගත ලාභ දදේනී සියයට 12ක් තරම් වාර්තාගත මට්ටම් කරා ලැගාවී තිබිය දී, යුද්ධ ආයෝජන පවතින්නේ නිමුවුමෙන් යන්තම් සියයට 4ක මට්ටමෙයි. මෙසේ සිදුව ඇත්තේ, පොලී අනුපාතයේ පහත් මට්ටමට අනුකූලව කොටස් ප්‍රාග්ධන පිරිවැය අඩුවී තිබුමේ කාරනය තිබිය දී ය. අතිතයේදී මෙන්, වැඩිවන ලාභ නිෂ්පාදනය ප්‍රසාරනය කිරීම සඳහා යෙද්වෙන්නේ නැත. ඒ වෙනුවට ලාභ යොදවන්නේ, කොටස් ප්‍රති මිලට ගැනීම සඳහා ය. එමගින් ව්‍යාපාර වස්තු හිමිකරුවන්ගේ ප්‍රාග්ධනය සඳහා ප්‍රතිලාභ අනුපාතය ඉහළ දැමීමේ.

කළෙකදී පැවති "සාමාන්‍ය" තත්ත්වය යටතේ ඉහළ නගින ලාභ, ආයෝජන වැඩිවීමටත්, වැඩි නිෂ්පාදනයක් හා වැඩිවන වැශුප් සඳහාත් මග පාදමින් වෙළඳපොල ප්‍රසාරනයකට තුළු යුත්තේය. එහෙත් ඇද දදේනී වැශුප් විල පාගුව පහත වැටෙමින් තිබේ. මෙම ප්‍රතිපලය ඇගුවුම් කරන්නේ, අතිතයේදී මෙන් වැඩිවන ලාභ, තවදුරටත් නිර්මානය කරන්නේ වෙළඳපොලේ ප්‍රසාරනය මගින් නොව, වඩා වඩාත් වියදීම් කුළීමේ ප්‍රතිපල වශයෙන් බවයි. එකතුන පළ්වෙන හෝ හැකිලෙන වෙළඳපොලේ වැඩිවන පාගුවක් සිය තරගකරුවන් වෙතින් පැහැර ගැනීම මගින් ව්‍යාපාරික ආයතන, සිය පහත මට්ටම ඉහළට ඔසවනු ලබන අතර මෙය සිදුවෙයි. වෙනත් වචන වලින් කිවහාත්, වැඩිවන ආයෝජන වෙළඳපොලේ ප්‍රසාරනයටත්, ඉහළ ලාභ වලට හා තවත් ආයෝජන සඳහාත්

තුවුදුන්නාවූ එක් කලෙක “සාමාන්‍ය” දහෝශ්වර සමුච්චයකරන ක්‍රියාවලිය මුළුමත්ත්‍යම බිඳවැටී ඇති බවයි.

තවත් මූලික කාරනයක් වන්නේ, 1930 ගනන් වල මහා අවපාතයෙන් මෙපිට එක්සත් ජනපද ආර්ථිකයට දැවැන්තම කම්පනය ඇතිකර තිබෙන ර්තියා “මහා පසුබැම” හා මූල්‍ය අරුවුදයේ අඛන්ඩ බලපෑමයි.

චලාස්හි ගෙවරල් මහ බැංකු කාර්ය මත්බලය සිදුකළ මැති අධ්‍යයනයකින්, මූල්‍ය අරුවුදය නිසා එක්සත් ජනපදයට දැරීමට සිදුව ඇති වියදම, එරට සමස්ත ආර්ථිකයේ වසරක නිමැවුමට සමාන බොලර් විළියන 14ක් තරම් බව ගනන් බලා තිබේ. මූල්‍ය අරුවුදය එක්සත් ජනපද ආර්ථිකයට සිදුකළ බලපෑම බොලර් විළියන 13 සිට විළියන 22 දක්වා ප්‍රමානයක් බවට ගනන් බලා ඇති තවත් අධ්‍යයනයන් සමග මෙම ප්‍රතිපලය පැහෙන බව දැකගත හැකිය.

චලාස් වාර්තාවේ කතුවරුන් නිගමනය කරන්නේ, අලුත්ම සංඛ්‍ය ලේඛන වලට අනුව ඉහවාදී අනුෂ්‍යපගමනයක් සේ සැලකිය හැකි, සියයට 2-3 තරම් “අද් මැරැනු අනුපාතයකින්” ඉදිරි දැකයේ නිමැවුමට වර්ධනය වුවහොත්, එක්සත් ජනපද ආර්ථිකයට දැරීමට සිදුව ඇති වියදම වාර්ෂික නිමැවුමෙන් සියයට 165ක් තරම් වනු ඇති බවය. “තවදුරටත් ගෝලිය ආර්ථිකය තුවට උතුරා යාම එම පරිමානය ම හෝ එක්සත් ජනපදයේ අනිමැවු නිමැවුමට වඩා විශාල පරිමානයක් පවා ගත හැකිය.” එක්සත් ජනපද ආර්ථිකයේ හැකිලිමෙහි බලපෑම දැනටමත් ගෝලිය වර්ධන අනුපාතයන් තුළ ප්‍රකාශ වීමට පටන් ගෙන තිබේ. 2007 වසරේදී ආර්ථිකයන්ගේ ප්‍රසානය මෙසේ වය. විනයේ සියයට 14.2, ඉන්දියාවේ 10.1, රුසියාවේ 8.5ක් හා බ්‍රිසිලයේ සියයට 6.1ක් වය. ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ යම් ආකාරයක ඉහවාදී ප්‍රරෝක්තපාත්‍රයන්ට අනුව මේ වසරේ වින ආර්ථිකය වර්ධනය වන්නේ සියයට 7.8ක් ය. තවත් අනාවැකිවල සඳහන් වන්නේ එය සියයට 7කට ආසන්න වන බවය. ඉන්දියාවේ සියයට 5.5ක් ද රුසියාවේ හා බ්‍රිසිලයේ යන්තම් සියයට 2.5ක් බව ජාම්පා ගනන් බලයි.

මූල්‍ය අරුවුදය හමුවේ ර්තියා බික් ආර්ථිකයන් (බ්‍රිසිලය, රුසියාව, ඉන්දියාව හා විනය) ප්‍රධාන දෙනපති ආර්ථිකයන් කෙරෙන් “විතැන්වී” (decouple) සමස්තයක් ලෙස ගෝලිය ආර්ථිකයේම ප්‍රසානයක් ඇති කරන බවට පලුවූ ප්‍රකාශයන්ගේ පල්ල ගොස් තිබේ.

එක්සත් ජනපදයේ හා ර්තියා “නැගී එන ආර්ථිකයන්ගේ” දත්ත, කොටස් වෙළඳපාල උත්පාතයේ සැබැං වැදගත්තම තියුණු අවධානයකට යොමු කරයි. පසුගිය සතියේදී

වෙළඳපාලවල් නව වාර්තා පිහිටුවන ලද්දේ, තමන්ගේ ”ප්‍රමානාත්මක ලිහිල් කිරීමේ” වැඩසටහන තුළින් මූල්‍ය පද්ධතිය තුවට ලාභ මුදල් පොමිප කිරීමේ එක්සත් ජනපද ගෙවරල් මහ බැංකු පිළිවෙත තවදුරටත් පවත්වාගෙන යාමට, මන්දාම් වර්ධනය මගින් සකසන කොන්දේසි හමුවේ, දැවැන්ත මූල්‍ය සම්පේක්ෂනයේ හැකියාව ඇති කරන්නේය යන පදනම මතය.

එක් රෝක්වන ගෝලිය පසුබැම හමුවේ සිදුවන එක්සත් ජනපද කොටස් වෙළඳපාල උත්පාතය, ආර්ථික නිරෝගීමත් කමෙ සලකුනක් නො වේ. එට විපරීතව එය, ගෝලිය මූල්‍ය පද්ධතියේ අස්ථාවරත්වය පිළිබඳ උන රෝගයේ සටහනකි.

රුලග අරුවුදයේ එකම විහව මූලාගුය එක්සත් ජනපදය පමනක්ම නො වේ. 2008-09 මූල්‍ය කඩාවැටීමෙන් පසුව විනයේ මුල් තැනට පැමිනි උත්තේත්ක පියවරයන්ට ප්‍රතිවාර වශයෙන් වර්ධනය වූ නය බුබුලේ ඩුලං යැවීමට දරන ලද ආන්ඩ්වේ හා මූල්‍ය බලධාරීන්ගේ උත්සාහයක් ලෙස ක්‍රියාවත නගන ලද එරට නය කැටිකිරීම ද ගෝලියට බලපෑම ඇතිකරන ක්‍රියාවලියකි.

පසුගිය සතියේදී ඔස්ට්‍රේලියානු හාන්ඩාගාරය, වින බලධාරීන් එරට මූල්‍ය කුමයේ ආරක්ෂාව සඳහා සැශේහන පියවර ගෙන තිබේ ද යන්න “තවමත් අපැහැදිලි” යයි අනතුරු ඇගැවීය. අවදානම් මගහැරීම පිනිස ගන්නා පියවර මගින් “ප්‍රතිපත්තියේ පය ලිස්සුවොත් වඩාත් පෘතුල හා නොසිතු විරු වෙළඳපාල අවහිරවීම වලට තුවුදීමේ අන්තරායක් පවතින්නේ” යයි එය සඳහන් කළේය.

1930 ගනන්වල මහා අවපාතය ප්‍රමුඛ දහෝශ්වර ආර්ථිකයන්ට සිදුකළ තරම් බලපෑමක් ඇති කරමින්, කළාපයේම ආර්ථික හැකිලිමකට තුවුදී ර්තියා ආසියානු මූල්‍ය අරුවුදය ලිභා හැරියේ 1997 තායි මුදලේ කඩාවැටීම ය.

“ප්‍රකාතියක්” සලකුනු කිරීම කෙසේ වෙතත් එක්සත් ජනපදයේ නිමැවුම් හා රැකියා දත්ත සමග බැඳිගත් වර්ධනය වන මූල්‍ය අස්ථාවරත්වය, ගෝලිය දහෝශ්වර බිඳ වැටීම නව අධ්‍යරකට ඇතැලුවී තිබෙන බව ඇගැවුම් කරන අතර එය සමග අත්වැල් බැඳිගෙන රැකියා, වැටුප් හා ජ්වන තත්වයන්ට එල්ල කෙරෙන ගැඹුරු වන ප්‍රහාරයන් හමුවේ දැන් ස්වාධීන සමාජවාදී ක්‍රියාමාර්ගයක් වර්ධනය කිරීම තුළින් ජාත්‍යන්තර කමිකරු පන්තිය අවශ්‍ය සූදානම ඇතිකර ගත යුතුය.

නික් බ්‍රිසිල